

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยการศึกษาการเผยแพร่ธรรมเชิงรุกตามวิถีพุทธ ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการวันธรรม ณ โรงแรมวันนา ครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

๑. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาวิจัยโดยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) คือ พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และปกรณ์วิเสส อื่น ๆ และข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) คือส่วนที่เป็นงานวิทยานิพนธ์ ตำรา พร้อมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

๒. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาการเผยแพร่ธรรมเชิงรุกตามวิถีพุทธ ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการวันธรรม” เป็นการศึกษาแบบผสมผสานโดยการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาประสิทธิภาพการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแบบเชิงรุก ที่ได้จัดการเผยแพร่ธรรมที่โรงแรมวันธรรม ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินการศึกษาตามลำดับดังนี้

๑. ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิด ปัญหา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย
๓. กำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย
๔. สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
๕. นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
๖. ทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรจริงที่ใช้ในการวิจัย
๗. ดำเนินการส่งข้อมูลให้กลุ่มประชากร และเก็บรวบรวมข้อมูล
๘. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล
๙. สรุปและรายงานผลการศึกษาวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ศึกษาจากประชากรที่เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา “โครงการวันธรรม” ณ โรงแรมวันนา เขตบางรัก กรุงเทพมหานครทั้งหมดยุ่มีสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการ ๓๐๐ คน โดยแจกแบบสอบถามในวันจันทร์ที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๘

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑. ประเภทของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจและความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการวันธรรม ณ โรงแรมวันนา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมี ๔ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม รายได้ประจำเดือน สถานภาพ และอาชีพ

ตอนที่ ๒ ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน ๑๘ ข้อ

ตอนที่ ๓ การปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่อการนำหลักธรรมไปใช้ในการดำรงชีวิต เป็นแบบเลือกตอบ ๓ ตัวเลือก คือ เป็นประจำ เมื่อมีโอกาส ไม่เคย จำนวน ๔๔ ข้อ

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการวันธรรม เป็นคำถามเลือกตอบ ๕ ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน ๘ ข้อ

๓.๓.๒. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดตัวแปรเพื่อสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

๒. สร้างแบบสอบถามตามกรอบที่กำหนดไว้

๓. นำแบบสอบถามที่สร้างแล้วไปหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

๔. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

๕. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำ ไปให้กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการธรรมะในสวนเบญจสิริ จำนวน ๓๐ คน ช่วยตอบแบบสอบถามแล้วนำมาตรวจ

ให้คะแนนเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๑ ซึ่งได้ค่าเท่ากับ ๐.๙๕

๖. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงขั้นสุดท้ายสำหรับไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนน

คำถามในเชิงบวก (Positive Statement) ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	๕	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	๔	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	๓	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	๒	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	๑	คะแนน

คำถามในเชิงลบ (Negative Statement) ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	๑	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	๒	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	๓	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	๔	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	๕	คะแนน

คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชนที่เข้าร่วมโครงการ

เป็นประจำ	ให้คะแนน	๓	คะแนน
เมื่อมีโอกาส	ให้คะแนน	๒	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง/ไม่เคย	ให้คะแนน	๑	คะแนน

เกณฑ์การวัดระดับ

เกณฑ์การวัดระดับความรู้ความเข้าใจและประโยชน์ที่ได้รับ เป็นดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	๔.๕๐-๕.๐๐	หมายถึง	มากที่สุด/เห็นด้วยอย่างยิ่ง
คะแนนเฉลี่ย	๓.๕๐-๔.๔๙	หมายถึง	มาก/เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ย	๒.๕๐-๓.๔๙	หมายถึง	ปานกลาง/ไม่แน่ใจ

^๑ Cronbach Lee Joseph, *Essentials of Psychological Testing*, (New York : Harper and Row, 1974), p. 202.

คะแนนเฉลี่ย	๑.๕๐-๒.๔๙	หมายถึง	น้อย/ไม่เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ย	๑.๐๐-๑.๔๙	หมายถึง	น้อยที่สุด/ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เกณฑ์การวัดระดับการนำหลักธรรมไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันเป็นต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	๒.๕๐-๓.๐๐	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำ
คะแนนเฉลี่ย	๑.๕๐-๒.๔๙	หมายถึง	ปฏิบัติเมื่อมีโอกาส
คะแนนเฉลี่ย	๑.๐๐-๑.๔๙	หมายถึง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง/น้อยมาก หรือไม่ปฏิบัติเลย

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการด้วยตนเอง จำนวน ๓๐๐ ฉบับ และเก็บกลับคืนมาได้ทั้งหมด ๓๐๐ ฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน ๓๐๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาดำเนินการตามลำดับดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ ๒ ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยร้อยละ

ตอนที่ ๓ การปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่อการนำหลักธรรมไปใช้ในการดำรงชีวิต วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยร้อยละ

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการวัฒนธรรม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยร้อยละ